

Jürgen Habermas – žijúci klasik neomarxizmu a učiteľ súčasných elít. Ako využiť kresťanstvo bez Boha, hľadať pravdu v dialógu a meniť ľudskú prirodzenosť

Branislav Michalka

29. decembra 2020 ✝ História

Žijúca legenda neomarxizmu

Zo všetkých slávnych neomarxistov tzv. Frankfurtskej školy, je Habermas jedným z najslávnejších a najpopulárnejších. Na rozdiel od svojich starších kolegov ešte stále žije a dožil sa doby, keď sa jeho myšlienky a myšlienky jeho súdruhov, stali skutočnosťou a vládnuou ideológiou. Jeho práce boli preložené do viac ako 40 jazykov a dokonale pomohli svojim neomarxistickým spadam zahltiť väčšinu univerzít v Európe a Amerike.

Habermas bol šikovným filozofickým kuchárom, ktorý rýchlo reagoval na podnety modernej doby a svojho myšlienkového guru Karola Marxa dokázal postupne skombinovať s Kantom aj s americkým pragmatizmom, freudovskou psychoanalýzou, či teóriou rozvoja Jeana Piageta. Bol ovplyvnený aj Heideggerom a nezabudol pragmaticky oceniť ani vplyv židovsko-kresťanskej tradície, nie síce pre spásu duší, ale pre dôležitejšiu vec – demokraciu a rovnosť.

Za hlavné ciele si vytýčil „zmierenie s modernou“, kult dialógu a odpovedanie na otázky transcendentálnej filozofie za pomoci detranscendentalizácie dokazovania. Tieto na prvý pohľad komplikované pojmové kombinácie, sa dajú zjednodušiť a transformovať do zrozumiteľnej reči nasledovne: zmierenie s modernou je potlačenie intelektuálneho odporu voči modernistickým formám myslenia (liberalizmus, socializmus, komunizmus) a spoločnosti. Kult dialógu je premena objektívnej pravdy na relatívnu. A detranscendentalizácia transcendentálnych otázok je stará a banálna snaha všetkých materialistov, marxistov, pozitivistov a ateistov odpovedať na metafyzické problémy popretím metafyziky a tvárením sa, že na tieto otázky je buď zbytočné odpovedať ba aj klásť si ich, alebo v Habermasovom prípade rafinovanejšie – klásť si ich, ale odpovedať na ne tak, aby bol popretý ich možný metafyzický a transcendentný rozmer. Podľa starého hesla: „*Keď ich nemôžeš poraziť, sprav z nich svojich spojencov.*“

Život

Habermas sa narodil v roku 1929 v Gummersbachu ako syn výkonného riaditeľa Priemyselnej a obchodnej komory v Kolíne nad Rýnom. Habermas neskôr označil svojho otca za sympatizanta národných socialistov a člena ich strany, NSDAP, od roku 1933. Aj týmto pozadím sa odlišuje od prvej vlny neomarxizmu, ktorej členovia mali väčšinou židovský pôvod. Samotný Habermas bol členom Hitlerjugend a dotiahol to až na lokálneho mládežníckeho vodcu. Prostredie, v ktorom sa pohyboval bolo presiaknuté silným protestantským duchom a jeho starý otec bol riaditeľom protestantského seminára v Gummersbachu.

Habermas študoval na viacerých prestížnych nemeckojazyčných univerzitách: v Göttingene (1949/1950), v Zürichu (1950/1951) a v Bonne (1951 – 1954). Ako správny Nemec obhájil doktorát z filozofie prácou o poprednom nemeckom idealistickom filozofovi Schellingovi, s príznačnou témou – konflikt medzi absolútnom a históriou.

V roku 1956 už študuje pod vedením prvej generácie neomarxistov, Horkheimera a Adorna na Goetheho univerzite vo Frankfurtu. Zdalo sa mu však, že Frankfurtská škola akosi upadla do politického skepticizmu a pohrdania modernou kultúrou (áno, dialektika vývoja býva niekedy zložitá), čo Habermasovi pripadalo zrejme podozrivo nepokrokové. Odišiel preto do Marburgu, kde sa habilitoval u presvedčeného klasického marxistu Wolfganga Abendrotha. Tam sa stal v roku 1961 súkromným docentom.

V roku 1962 dostal ponuku na funkciu mimoriadneho profesora (bez katedry) v špičke nemeckých univerzít – v Heidelbergu. V roku 1964 sa vrátil s Adornovou podporou do Frankfurtu.

Vrcholom jeho kariéry bol post riaditeľa Inštitútu Maxa Plancka v Starnbergu, kde pôsobil od roku 1971 až do roku 1983. Potom ďalej publikoval, hosťoval na zahraničných univerzitách a zbieral tituly a ocenenia zo sveta: čestný člen Americkej akadémie (1984), cena Gottfrieda Leibniza (1986), cenu Princa z Astúrie (2003), laureát Kjótskeho protokolu (2004), Holbergova cena – cca 520 000 eur (2005).

V roku 1955 sa oženil s Ute Wesselhöftovou, ktorá zostala jeho jedinou manželkou, čo je v tomto prostredí a dobe úctyhodný výkon. Manželia majú spolu jedinú dcéru, Rebekku Habermasovú, ktorá je historičkou.

Habermas - zavŕšiteľ a recyklátor

Habermasov príspevok do „pokladnice“ moderného myslenia je tak členitý, aj vzhľadom na jeho vysoký vek, že podrobná analýza tu neprichádza do úvahy. Sústreďme sa preto na to, čo je pre kresťana z jeho pohľadu podstatné – Habermasov vzťah k náboženstvu, metafyzike, modernite ale aj k politike. Nesmieme zároveň Habermasa ako filozofa preceňovať. Väčšinu jeho myšlienok tvoria stokrát omleté modifikácie tých základných agnostických, materialistických, modernistických a ateistických klišé, zabalených do pojmových novotvarov, ktoré majú zakryť ich banalitu.

Kto pozná myslenie klasikov nemeckej filozofie od Kanta, cez Hegela, pokračujúc Marxom a plejádou ďalších nemeckých vedúcich pracovníkov na prevádzkach univerzitného filozofického priemyslu, neustále recyklujúcich matériu nemeckej filozofie, ten nemusí Habermasa ani bližšie spoznávať. Jeho verzia ľavicového liberalizmu je navyše dnes taká udomácnená v bežnej politickej a kultúrnej prevádzke, že čitateľ väčšinu myšlienok pozná a ani nevie, že je oboznámený s Frankfurtskou školou alebo konkrétne Habermasom. Určitá banalita môže byť až sklamaním.

Ten, kto sa musel prebrodiť týmto bezodným, neustále bublajúcim trasoviskom modernej filozofie, na konci ktorého je veľké dialektické hegeliánske Nič a panteistický sen o víriacej jednote, ten dokáže dostatočne oceniť nehybnosť, architektúru a nemennosť kresťanskej katolíckej doktríny a filozofie. A ten zároveň chápe, aká neuveriteľná monotónnosť a banalita sa ukrýva pod pestrým povrchom modernej filozofie, ktorej je aj Habermas dokonalým predstaviteľom.

Kresťanské bratstvo a solidarita bez Boha

Pre katolíka je vhodné vedieť, že Habermas prisudzuje moderným sekulárnym spoločnostiam „*post-metafyzické myslenie*“. Úlohou tohto „*post-metafyzického myslenia*“ je podľa neho: „*uvolniť kognitívne obsahy náboženskej tradície z ich pôvodne dogmatického zapúzdrenia, do téglika dikurzov, ktoré boli na nich založené*“, aby bolo možné vyvinúť „*inšpiratívnu silu pre celú spoločnosť*“.

Prizríme sa bližšie tejto snahe. Averzia k metafyzike a obsedantná túžba s ňou zúčtovať, je bežným prvkom modernej filozofie. Čiže nič nové. Aby sa ukázalo, že metafyzika už neplatí, že je prekonaná, tak sa jednoducho vymyslí okrídlený slogan „*post-metafyzické myslenie*“ a tým pádom sa navodí dojem, že metafyzické problémy a súdy sú prežitkom (podobne, ako keď Nietzsche povedal, Boh je mŕtvy).

V primitívnej forme si pamätáme podobné triky z éry socializmu, keď „vedci“ prorokovali skorú smrť náboženstva. Keď smrť neprichádzala, tak sa tvárili, že sa to týka len chudákov, ktorí potrebujú duchovné barličky. To isté robí aj Habermas. V skutočnosti žiadne post-metafyzické myslenie, v zmysle niečoho kvalitatívne lepšieho a nového neexistuje. Existuje myslenie zaoberajúce sa metafyzickými problémami a myslenie, ktoré sa nimi nezaobera.

Trochu zaujímavejšia je jeho snaha parazitovať na náboženskej tradícii a jej kognitívnych (poznávacích) obsahoch a pritom ich spojiť s anti-dogmatizmom a anti-metafyzikou. Tieto spojenia už znejú katolíkovi povedomejšie. Používali ich od 60. rokov rôzni modernisti, ktorí sa podujali očisťovať katolícku doktrínu od nánosov zatuchnutej stredovekej filozofie. Habermas, ľudovo povedané, vidí veľký potenciál kresťanských heréz a sektárstva, oprosteneho od dogiem a hierarchie. Podobne, ako zdroj revolučného myslenia, ale s opačným hodnotením, vníma sektárske kresťanstvo aj Eric Voegelin. Habermas ho však vníma kladne a chce ho využiť oprostene od metafyzických základov, ako čisto revolučno-humanistickú „*inšpiratívnu silu*“.

J. Habermas

zdroj: wikimedia commons

Sekularizované kresťanské cnosti - opora pokroku

Habermas v sebe nezaprie protestantské detstvo, keď hovorí: „*Celosvetový proces sociálnej modernizácie sa začal v 15. storočí. Hnala ho vpred reformácia, Luther a množstvo mysliteľov a náboženských hnutí, ktoré boli Lutherom ovplyvnené rôznymi spôsobmi...*“ Do tohto reťazca nezabudol zapojiť aj teológiu oslobodenia. Habermas si pochvaľuje následky protestantskej revolúcie, ktorá, ako správne domýšľa, viedla k redukcii kresťanského náboženstva a metafyziky na sociálne myslenie: „*Rovnostársky univerzalizmus, z ktorého vyrastajú idey slobody a solidarity, autonómneho života a emancipácie, svedomia jednotlivca, ľudských práv a demokracie je priamym*

dedičstvom židovskej etiky a kresťanskej lásky.“ A na čo Habermas potrebuje vlastne tieto „*následky*“ kresťanského náboženstva? „*Vzhľadom na súčasné výzvy, ktoré predstavuje post-národná* (ďalšie zo slovíčok, ktoré je túžobným želaním, podobne ako post-metafyzika, pozn. aut.) *konštelácia, máme z tejto látky úžitok.*“ Preložené: Globalizácia sa bude dať najlepšie zvládnuť so sekularizovanými a vyprázdnenými kresťanskými pojmami (bratstvo, láska, svedomie, sloboda, solidarita a pod.) a pseudo-náboženským nadšením bez Boha a bez konkrétnej náboženskej doktríny.

Účelové zneužitie náboženstva na čisto sociálne neomarxistické účely nám pripadá značne povedomé. Pravdepodobne práve teraz zažívame realizáciu tejto globalisticko-pseudokresťanskej idyly. Habermas sa sťažuje, že v post-metafyzickom myslení moderných sekulárnych spoločností absentuje „*akýkoľvek všeobecne záväzný koncept dobrého a príkladného života.*“ Ako tomu rozumieť? Jednoducho: neomarxistická revolúcia potrebuje odhodiť koncepciu liberálneho pluralizmu morálok a zaviesť záväznú morálku, ktorá bude mať pseudo-náboženský náter a bude zneužívať kresťanské pojmy na potláčanie nespokojnosti s globalistickým neomarxistickým novým poriadkom. Že tento nástroj funguje, to môžeme vidieť na reakciách moderných kresťanov, ktorým stačí z amplióna zakričať „*láska*“, aby radostne a poslušne utekali plniť rozkazy globálnych humanistov. Habermas si pochvaľuje, že náboženské tradície „*poskytovali dostatočne diferencované možnosti vyjadrenia a citlivosti na skrachovaný život, na sociálne patológie, na zlyhanie jednotlivých životných plánov a deformáciu skreslených životných kontextov.*“ Skrátka, hotová sociálna medicína. Stačí len odstrániť tú metafyziku.

Habermas a filozoficko-politický slang súčasnej moci

Habermasov vplyv sa prejavil masívne v začlenení jeho filozofických pojmov do bežnej frazeológie globalistického ľavicového liberalizmu. Väčšina z nás počúva rôzne variácie na habermasovské frázy už od 90. rokov. Je tu napríklad „*etika diskurzu*“, čiže kult dialógu ako politický ideál. Podľa Habermasa je potrebné transformovať Kantov kategorický imperatív do dialógu. Čo znamená, že sa z dialógu musí stať morálny príkaz, zaväzujúci svedomie. Kto teda odmieta dialóg, ten sa dopúšťa moderného sekulárneho hriechu. Netreba dodávať, že táto myšlienková koncepcia našla široké uplatnenie tak v politickom priestore, ako aj v modernisticko-cirkevnom. Habermas dokonca tvrdí, že „*kvalita foriem ľudského života sa meria podľa toho, ako sa v nich dá viesť debata o vhodnom type spolužitia.*“ Z tohto pohľadu boli všetky spoločnosti pred príchodom liberalizmu a demokracie menejcenné.

Ďalšou podnetnou Habermasovou myšlienkou, uplatnenou súčasnými predstaviteľmi moci a ktorá dopĺňa „*etiku diskurzu*“, je teória konsenzuálnej pravdy. Tá sa uplatňuje v „*etike diskurzu*“ a predstavuje akýsi neomarxisticko liberálny koncept pravdy ako výsledok dialógu: „*Myšlienku pravdy je možné rozvíjať iba s odkazom na diskurzívne poňatie tvrdenia o platnosti.*“ Podľa Habermasa možno prívlastok „*pravdivý*“ priradiť vtedy a len vtedy, ak by každý ďalší účastník diskurzu, priradil rovnaký prívlastok tomu istému objektu. Primeraný konsenzus všetkých, je podmienkou pravdivosti tvrdení. (!)

Pravda sa tak stáva výsledkom šialeného demokratického konsenzu a je závislá na nositeľoch a aktéroch diskurzu. To je popretie a relativizácia celej anticko-kresťanskej tradície myslenia. Je to dokonalé popretie Boha ako zdroja Pravdy, nezávislej na ľudskom uvažovaní.

Veľmi dôležitou myšlienkou, hojne uplatňovanou v LGBT ideológii je Habermasovo popretie nemennej povahy človeka. Habermas obhajoval už v roku 1958 tézu o „*historickom rozmere ľudskej*

prirodzenosti.“ Podľa neho: „*Ludia žijú a konajú iba v konkrétnych životných svetoch svojej spoločnosti, nikdy nie vo Svete.*“ Dokonca varoval pred „*ontologickým charakterom tradičnej antropológie, ktorá skrýva nebezpečenstvo dogmatiky s politickými dôsledkami...*“

Zrejme netreba príliš objasňovať, aké možnosti sa otvárajú súčasným neomarxistickým vládcom s takouto menlivou ľudskou prirodzenosťou. Nepochybne každý, kto musí počúvať bežné ľavicové frázy v médiách, rozpozná v tejto myšlienke pozadie myšlienky „*pohlavia ako sociálneho a kultúrneho konštrukt*“. Tam, kde neexistuje objektívna prirodzenosť a nemenná antropológia založená na nemennosti ľudskej prirodzenosti, tam sa stáva človek výsledkom klasickej marxistickej dialektiky sociálnych vzťahov. Vráťane formy pohlavia.

Habermas, EÚ a globalizácia

To, ako sa mení postupne Európa na neomarxistami vysnívanú utópiu môžeme najlepšie pozorovať na reakciách starého neomarxistu Habermasa k projektu EÚ. Kým spočiatku s pravou marxistickou vervou EÚ odmietal ako čisto ekonomicko – kapitalistický projekt, v 80. rokoch sa z neho stal presvedčený Európan. V roku 2011 dokonca publikoval knihu *O ústave pre Európu*, v ktorej chápe EÚ ako „*politické spoločenstvo na vyššej úrovni*“ a ako, a to je podstatné, „*rozhodujúci krok na ceste k politicky konštituovanej svetovej spoločnosti.*“ EÚ je teda pre neomarxistov len krok k ďalšej globalizácii. To nie je konšpiračná teória, to oznamuje posledná žijúca legenda neomarxizmu.

Habermas je dôsledný nepriateľ národnej suverenity európskych štátov a neustále vyzýva na väčšiu mieru integrácie. Zašiel dokonca tak ďaleko, že si podobne ako agent provokatér želal, aby mala pravicová Alternatíva pre Nemecko úspech, pretože to podľa neho vyvolá protireakciu a bude nasledovať ešte väčšia integrácia, ako odpoveď na tzv. pravicový extrémizmus.

Habermas sa oprávnené teší úcte a pozornosti súčasných svetových mocenských elít. Títo odchovanci kultúrnej revolúcie sú jeho duchovnými deťmi, ako aj duchovnými deťmi jeho neomarxistických mentorov z Frankfurtskej školy. Zoznam horeuvedených vyznamenaní nie je zďaleka kompletný. Na Habermasa, ako žijúci symbol neomarxistického víťazstva, sa v posledných desaťročiach vysypal roh hojnosti, majúci konkrétnu podobu vysokých finančných súm, ktorých súčet podľa odhadu dosahuje, a možno aj presahuje, milión eur.

Je to výstižná symbolika. Predstavuje spojenie globalistických elít s marxizmom. Maska ohlupujúca svetový proletariát je už nepotrebná a zastaraná. (Neo) Marxizmus, ako esencia antikresťanstva, tu dnes stojí ako nový pán sveta a už sa nepotrebuje viac pretvárať.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/jurgen-habermas-zijuci-klasik-neomarxizmu-a-ucitel-sucasnych-elit-ako-vyuzit-krestanstvo-bez-boha-hladat-pravdu-v-dialogu-a-menit-ludsku-prirodzenost/>